Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt de brief aan de Raadsleden over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

A. Analyse van de oorzaken van het tekort
B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

Over 2018 is een tekort op de Rijksbijdrage BUIG ontstaan van ruim € 650.000; in 2017 was het tekort bijna twee keer zoveel, namelijk ruim € 1.295.000. Gedeeltelijk komt dat door het doorwerken van factoren waar we als gemeente weinig of geen invloed op uit kunnen oefenen, zoals de hoogte van het macrobudget, verhoging van de pensioenleeftijd, de gewijzigde verdeelsystematiek, en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Maar gedeeltelijk komt het ook doordat de ontwikkeling van het klantenbestand in eerdere jaren achter is gebleven bij de landelijke ontwikkeling. Want als de ontwikkeling van het klantenbestand gelijk loopt met het landelijke gemiddelde, dan is het verdeelmodel zo samengesteld dat de Rijksbijdragen BUIG toereikend zijn voor de kosten van uitkeringen en loonkostensubsidies, zodat een vangnetuitkering niet nodig is.

Daarom is het tekort op de BUIG in 2018 ook een gevolg van de ontwikkeling van het klantenbestand in voorgaande jaren, en de kosten voor uitkeringen en loonkostensubsidies in 2018. In 2017 was de stijging van het aantal klanten in Ridderkerk bijna 6%, terwijl er landelijk een daling was van ongeveer 1%.[1] In 2018 is het verschil in de ontwikkeling van het klantenbestand in onze gemeente en de landelijke ontwikkeling kleiner geworden. In 2018 was er sprake van een daling van ongeveer 2% in Ridderkerk ten opzichte van een landelijke daling van ruim 5%.

Dat het verschil met de landelijke ontwikkeling kleiner is geworden komt gedeeltelijk door het effect van de maatregelen die we in 2017 en 2018 hebben genomen. Sommige maatregelen moeten nog verder uitgewerkt worden (optimalisering van de dienstverlening en instrumenten), en in vollediger mate worden geïmplementeerd. Deze aanvraag moet daarom in relatie worden gezien tot de aanvraag voor een Vangnetuitkering over 2017.

[1] Zie voor een analyse de aanvraag Vangnetuitkering over 2017 van gemeente Ridderkerk.

Bovendien motiveren nieuwe ontwikkelingen en inzichten[2] om nieuwe of andere maatregelen, zodat de *mismatch* tussen uitkeringsgerechtigden en de arbeidsmarkt tegengegaan kan worden, en werkgevers de uitkeringsgerechtigden beter kunnen vinden.

Uit de Rekentool van Divosa en ons eigen klantbeeld op basis van o.a. de Dariuz Wegwijzer, blijkt dat een groot percentage uitkeringsgerechtigden geen startkwalificatie heeft. Bovendien is vooral het aantal alleenstaanden, ouderen en vergunninghouders met een uitkering groter dan op basis van het verdeelmodel verwacht zou worden.[3]

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

In 2018 hebben we op basis van eerdere analysen (o.a. m.b.t. de Vangnetuitkering 2017) verschillende maatregelen genomen of voorbereid met betrekking tot de thema's werkgeversdienstverlening, begeleiding werkzoekenden, handhaving en de ontwikkeling van de eigen uitvoeringsorganisatie.

Maatregelen werkgeversdienstverlening

In 2018 is een medewerker aangesteld om afspraken in het kader van Social Return on Investment te monitoren. Doel hiervan is om ervoor te zorgen dat afspraken hierover in aanbestedingen goed benut worden.

Voor de matching van uitkeringsgerechtigden en werkgevers zijn we aangehaakt bij HalloWerk in onze arbeidsmarktregio. Dit is een tool waardoor werkgevers onder uitkeringsgerechtigden efficiënter de juiste kandidaat voor hun vacature kunnen vinden.

Maatregelen begeleiding werkzoekenden

Begin 2018 hebben we de samenwerking met gemeente Rotterdam WerkLoont als pilot geëvalueerd en beëindigd. Omdat de samenwerking complexer bleek te zijn dan verwacht werden verwachte resultaten niet gehaald. Om de mensen die *jobready* zijn efficiënter naar de arbeidsmarkt te begeleiden hebben we

---

[2] O.a. het Breed offensief en nieuw inburgeringsbeleid

[3] In deze beschrijving zitten meerdere overlappen (bijvoorbeeld alleenstaanden en vergunninghouders, of alleenstaanden en ontbreken van een startkwalificatie)

op grond van extern advies besloten een andere methodiek voor de begeleiding naar de arbeidsmarkt te implementeren (zie voor nadere informatie hierover de volgende sectie B2 van deze aanvraag).

Om klanten intensiever te begeleiden hebben we in 2019 de gemiddelde caseload verlaagd door de inhuur van extra personeel.

Bij de aanvraag voor de Vangnetuitkering van 2017 hebben we ook genoemd dat we instrumenten willen ontwikkelen voor verschillende situaties/doelgroepen:

Niet-westerse vergunninghouders. We hebben samen met een lokale partner een traject ontwikkeld voor vergunninghouders die Nederlands beheersen op niveau A1, maar die nog niet de overstap kunnen maken naar vrijwilligerswerk of een werkervaringsplaats. De bedoeling van dat traject is om hun maatschappelijke participatie te vergroten door deel te nemen aan sportactiviteiten bij een vereniging, en vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn voor vrijwilligerswerk, en daarnaar begeleid te worden. Waarschijnlijk starten na de vakantie 2019 de eerste groepen.

50+ers. Tegen de verwachting in blijkt de eerder genoemde maatregel niet effectiever te zijn. We verwachten dat dit o.a. door de aanhoudende aantrekkende economie komt, en dat ouderen daar inmiddels wel voordeel van hebben.

Mensen met psychische belemmeringen. Onze arbeidsregio neemt helaas niet deel aan pilots voor de samenwerking tussen GGZ-instellingen en gemeenten op het gebied van de Participatiewet. We bereiden ons voor om gebruik te maken van de nieuwe ministeriële regeling om Individuele Plaatsing en Steun ook beschikbaar te maken voor mensen met *Common Mental Disorders* (CMD, lichtere psychische aandoeningen). Verder is deskundigheidsbevordering nodig om licht verstandelijk beperkten (55-75) en zwakbegaafden (75-85) te herkennen, en daar passende dienstverlening bij te ontwikkelen.

Laagopgeleiden. Onze regio doet wel mee voor een aanvraag van de tweede tranche voor pilots praktijkleren met een praktijkverklaring in het mbo. Wij haken waar en wanneer mogelijk aan.

Maatregelen handhaving

In 2018 hebben we een pilot voortgezet om uiteindelijk te komen tot het borgen van rechtmatigheid door gebruik te maken van geautomatiseerde bestandsvergelijking. Omdat de gewenste resultaten niet werden behaald hebben we deze werkwijze niet geïmplementeerd.

Om de rechtmatigheid beter te borgen en ook beter te handhaven op het nakomen van alle verplichtingen, zijn we begin 2019 gestart met het integraal inrichten van het werkproces van handhaving. We verwachten dat hierdoor verschillende onderdelen van de uitvoeringsorganisatie, zoals wijkteams, inkomen en werk, maar ook de uitvoering van schulddienstverlening, jeugd en Wmo goed

met elkaar verbonden worden. Dat moet ondersteunend zijn voor een integrale handhavingspraktijk. Als gevolg hiervan zal er meer en sneller fraude opgespoord worden, en zullen klanten ook de overige verplichtingen die aan de uitkering zijn verbonden beter naleven, met betere resultaten van trajecten tot gevolg.

Maatregelen interne organisatie

Voor de verbetering/doorontwikkeling van de uitvoeringsorganisatie heeft de gemeenteraad in 2018 besloten om extra middelen voor 2018 en 2019 beschikbaar te stellen om te investeren in o.a. de ontwikkeling van de uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet. De voorbereiding van die maatregelen hebben we in de aanvraag voor de Vangnetuitkering over 2017 genoemd (zie het kopje 'overige maatregelen'). Deze middelen zijn vooral ingezet om:

1. een nauwkeurig beeld te krijgen van alle klanten wat betreft hun mogelijkheden voor de arbeidsmarkt (uitgevoerd 2e deel 2018).
2. een nieuwe werkwijze te introduceren 'Opwaarts bewegen', in verband waarmee we alle klanten ingedeeld hebben naar *jobreadiness* en arbeidspotentieel (zie ook B2 en B3), en de caseload aan te passen aan de benodigde dienstverlening voor de verschillende groepen (eind 2018 en 2019).
3. Processen en werkwijzen te beschrijven en te verbeteren (in 2018 en 2019). Deels hebben deze betrekking op de processen m.b.t. de toeleiding naar werk. Maar in 2019 is ook begonnen met processen in het sociale domein integraal te beschrijven voor o.a. de toegang, terugvordering en verhaal, en handhaving (zie ook hierboven bij 'maatregelen handhaving').
4. instrumenten te evalueren, te oriënteren op nieuwe instrumenten, en nieuwe instrumenten te ontwikkelen (2e helft 2018 en 2019).
5. De uitvoering te monitoren en coördineren door de inzet van senioren (Vanaf 2e helft 2018).

Ook in 2019 zijn/worden maatregelen 2 t.m. 5 verder geïmplementeerd en is de doorontwikkeling ervan vanaf 2020 in voorbereiding.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Ten grondslag aan de analyse van het tekort in 2017 heeft het onderzoeksrapport: *"Maatregelen om beroep op bijstand terug te dringen"* (Divosa, 2017) gelegen. Door een vergelijking met de lokale situatie en achtergrondinformatie over wat werkt hebben we vanaf 2017/2018 ervoor gekozen om het tekort op de BUIG terug te dringen op basis van 4 pijlers:

1. Optimaliseren van instrumenten voor de begeleiding van klanten naar de arbeidsmarkt
2. Intensievere begeleiding door een andere verdeling van klanten en meer personele inzet
3. Efficiëntere handhaving
4. Verbeteren van de interne organisatie

In 2017 hebben we een adviesbureau ingehuurd. In 2017 is de projectleider van het adviesbureau betrokken geweest bij het project Focus@Work, met het doel om mensen die *jobready* waren versneld naar de arbeidsmarkt toe te leiden.[4] In 2018 heeft de projectleider de methode 'Opwaarts bewegen' geïntroduceerd, om klanten te ontwikkelen naar de arbeidsmarkt. De projectleider was bij de implementatie ervan betrokken. Het in beeld brengen van alle klanten m.b.t. het arbeidspotentieel en de *jobreadiness* met behulp van Dariuz was daarvan een onderdeel. Ook de evaluatie van de bestaande instrumenten, het in beeld brengen van ontbrekende instrumenten en het verbeteren van de werkwijzen voor de toeleiding naar werk maakt deel uit van deze opdracht.

B3. Externe maatregelen

Om de nieuwe werkwijze te kunnen implementeren hebben we via het project 'Klant in beeld' de *jobreadiness* en arbeidspotentieel van alle klanten in Ridderkerk in beeld gebracht. Op basis daarvan hebben we de klantgroepen ingedeeld en zijn we bezig om de gewenste dienstverlening die bepalend is voor de caseload te ontwikkelen. Ook zijn we in 2018 begonnen met de evaluatie van de bestaande instrumenten, ontbrekende instrumenten in beeld aan het brengen en nieuwe aan het ontwikkelen (zie ook hierboven). Ook worden nieuwe werkprocessen en -instructies beschreven.

Voor de integrale verbetering van het handhavingsproces, terugvordering en verhaal en de toegang (zie hierboven), hebben we de samenwerking gezocht met de Processpecialisten in Rotterdam.

In de arbeidsmarktregio werken we samen met andere gemeenten voor de implementatie van HalloWerk, een matchingsinstrument voor werkgevers (zie hierboven).

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Bovengenoemde maatregelen hebben als doel om het nog onbenutte arbeidspotentieel te ontwikkelen, re-integratietrajecten efficiënter in te richten, het matchingsproces te verbeteren, en onrechtmatig beroep op sociale voorzieningen tegen te gaan. Dit moet ertoe leiden dat de ontwikkeling van het klantenbestand onder de huidige omstandigheden eind 2019 gelijk gaat lopen met het landelijke gemiddelde. Het verschil over heel 2019 met het landelijke gemiddelde zal naar verwachting dan kleiner zijn dan in 2018, als gevolg waarvan ook het tekort op de BUIG verder zal afnemen. Uiteindelijk is het de

[4] Zie ook de aanvraag voor een vangnetuitkering 2017 van gemeente Ridderkerk

bedoeling dat de Rijksbijdrage BUIG toereikend is voor de betaling van uitkeringen en loonkostensubsidies.

De ontwikkeling van de kosten van uitkeringen en loonkostensubsidies wordt maandelijks gemonitord in relatie tot de Rijksbijdrage en de begroting.[5] Via overleg met de portefeuillehouder, de P&C-cyclus, de daaraan gerelateerde bestuursrapportages, en raadsinformatiebrieven, wordt de raad geïnformeerd over deze ontwikkelingen, de genomen maatregelen en resultaten. Hierdoor kan tijdig worden bijgestuurd.

[5] Voor analyse van de ontwikkelingen maken we ook gebruik van de Rekentool van Divosa en Frontin-BUIG.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ridderkerk verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 11 juni 2019

De secretaris,

L.S.

Naam van de ondertekenaar:
dhr. H.W.J. Klaucke

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:
mw. A. Attema

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Ridderkerk stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 16 juli 2019

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:
mw. A. Attema

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:
dhr. J. van Straalen

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.'

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.

- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018[6] en/of de Benchmark van Divosa[7].
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
  Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
  Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie. Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten, inwinnen van advies bij andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking of advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
  - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een

[6] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018
[7] www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.

  - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
  - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.

- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
  De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
  Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
  Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
  In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
- *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*
  Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.

- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren.
Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.